Кнігадрукаванне - ад мінулага да сучаснага

(Да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання)

Францыск Скарына і яго эпоха

Некалькі стагоддзяў таму, дзесці каля 1490 г., у сям'і полацкага купца Лукі Скарыны нарадзіўся хлопчык.

Назвалі яго Францыскам.

- Вучыца пісаць і чытаць, знаёміцца са слаўным мінулым Вялікага Княства Літоўскага Францыск Скарына пачаў у родным Полацку. Тут ён набыў грунтовыя веды па лацінскай мове, без якіх далейшае навучанне ва ўніверсітэтах Заходняй Еўропы было б

Кракаўскі універсітэт

У 1504 г., Францыск Скарына накіраваўся ў знакаміты Кракаўскі ўніверсітэт, каб атрымаць вышэйшую адукацыю.

- Праз два гады Францыск Скарына скончыў універсытэт на выдатна і зноў пачаў вучыца. На гэты раз на доктара.

- Экзамен на званне доктара лекарскіх навук ён бліскуча здаў у невялікім італьянскім горадку Падуя у 1512 г.

Але найбольшую славу і падзяку нашчадкаў Францыск Скарына атрымаў за кнігадрукаванне на беларускай мове.

Печатный станок Гутенберга, на которым печатал Францыск Скорина.

Сваю выдавецкую дзейнасць ён пачаў у Празе.

У мінулыя часы кніга расцэньвалася як сапраўдны скарб. Яе маглі набыць толькі вельмі багатыя людзі, бо кнігі перапісваліся ад рукі, а гэта вельмі марудна.

6 жніўня 1517 г. выйшла ў свет першая друкаваная кніга Францыскі Скарыны – “Псалтыр”

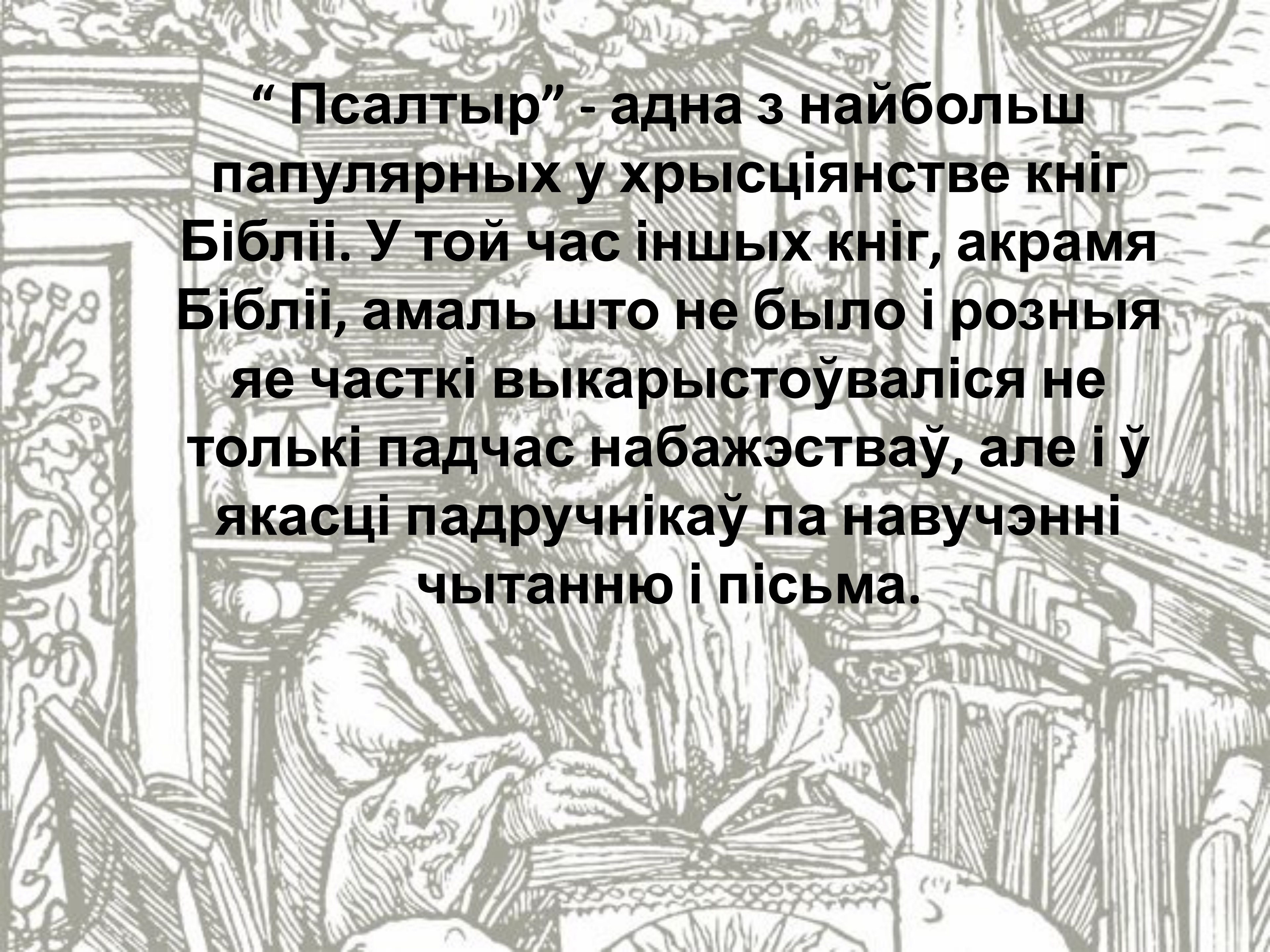

“ Псалтыр” - адна з найбольш папулярных у хрысціянстве кніг Бібліі. У той час іншых кніг, акрамя Бібліі, амаль што не было і розныя яе часткі выкарыстоўваліся не толькі падчас набажэстваў, але і ў якасці падручнікаў па навучэнні чытанню і пісьма.

- Цікава, што ў той час Біблію выпускалі на лацінскай мове, якой валодалі толькі святары ды навукоўцы. Ф. Скарына хацеў, каб іншамоўныя кнігі сталі даступныя і зразумелыя для кожнага жыхара яго краіны. І дзякуючы Скакрыне беларусы атрымалі Біблію на роднай мове амаль што першымі ў Еўропе.

На працягу 1517-1519 гг. беларускі асветнік выдаў яшчэ 22 кнігі Бібліі.

Кнігадрукаванне ў тыя часы дазваляла выдаваць толькі некалькі тысяч асобнікаў кніг у год.

- Друкуючы “Псалтыр”, Ф. Скарына нёс на беларускую зямлю не проста кнігу, а веды, адукацыю, навуку.
- “Псалтыр” Ф. Скарыны стаў другім у свеце друкаваным выданнем Бібліі, перакладзеным на родную мову (першым была Біблія, выдадзенная ў 1488 годзе на чэшскай мове).

- **Аўтарскія прадмовы, пасляслоўі, тлумачэнні незразумелых слоў былі новаўвядзеннем Ф. Скарыны.**
- **Да яго ніхто нічога падобнага не рабіў.**
- **Францыск Скарына быў ледзве не першы, хто на выдадзенай кнізе рэлігійнага зместу напісаў уласнае прозвішча і пазначыў дату выхаду кнігі ў свет: “Францішак, Скарынаў сын, з Полацка, у лекарскіх навуках доктар”**
- **Пазначаючы месца свайго нараджэння, першадрукар яшчэ ўслаўляў і свой родны горад.**

У 1520-1521 гг. Францыск вярнуўся ў Вільню, каб наладзіць кнігадрукаванне на Радзіме. Тут у заснаванай ім друкарні былі выдадзены знакамітыя “Малая падарожная кніжка” і “Апостал”. Вядома на старабеларускай мове.

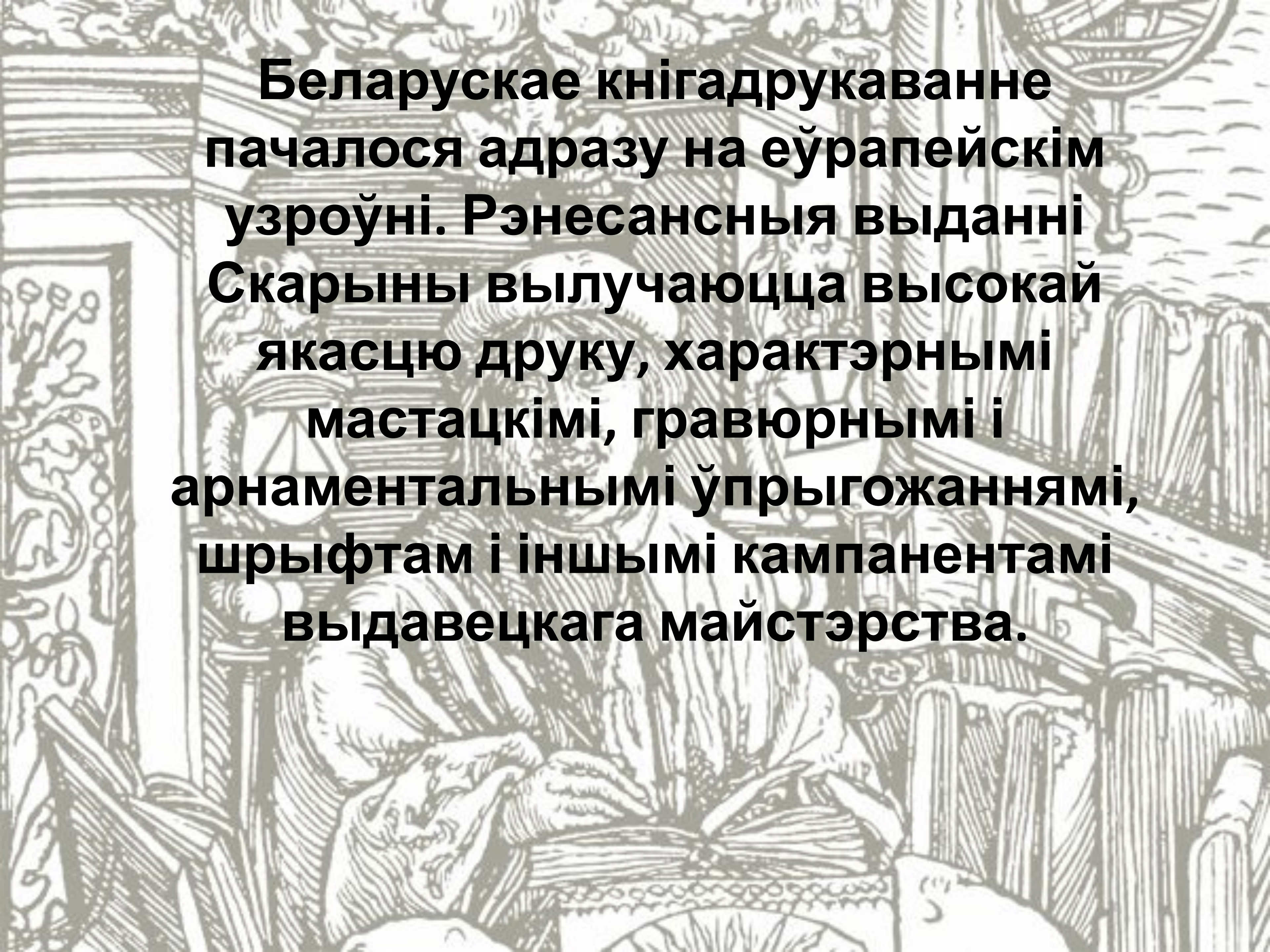

Беларускае кнігадрукаванне пачалося адразу на еўрапейскім узроўні. Рэнесансныя выданні Скарыны вылучаюцца высокай якасцю друку, характэрнымі мастацкімі, гравюрнымі і арнаментальнымі ўпрыгожаннямі, шрыфтам і іншымі кампанентамі выдавецкага майстэрства.

- **Францыск Скарына жыў у вялікую эпоху адраджэння, у той час, калі паводле слоў Фрыдрыха Энгельса, адбываўся “найвялікшыпрагрэсіўны пераварот з усіх перажытых да таго часу чалавецтвам”. Гэта была “эпоха, якая мела патрэбу ў тытанах і якая спарадзіла тытанаў па сіле думкі, страсці і характару, па шматбаковасці і вучонасці”.**

- **Выданні Францыска Скарыны зрабілі вялікі ўплыў на ўсё далейшае развіццё кнігадруку ў нашай краіне – згадайма хоць бы Івана Фёдарава, Пятра Мсціслаўца, Сымона буднага. Васіля Цяпінскага, Івана Вішанскага і інш**.

- **Першадрукар, перакладчык, паэт, мовазнавец, педагог, астраном, філосаф, медык, батанік, ён сваімі ідэямі, працаю прадвызначыў цэлыя стагоддзі ў культурнай і грамадскай гісторыі Беларусі**

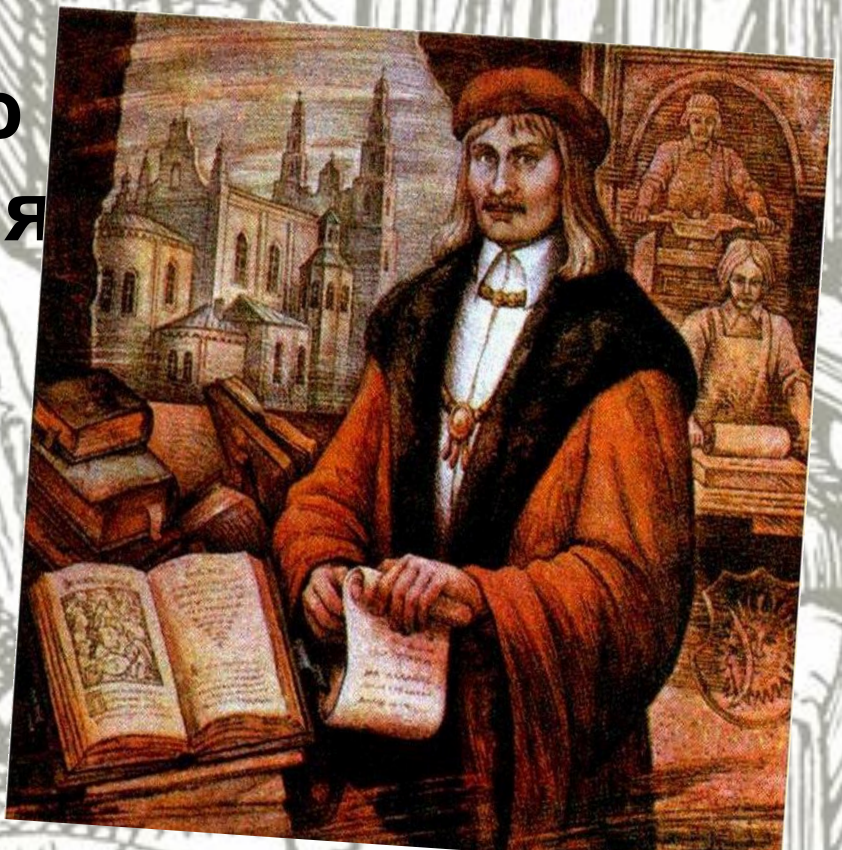

- **Імя Францыска Скарыны свяціла нашаму народу надзеяй і вераю ў самыя цяжкія часіны беларускай гісторыі. Бо на працягу стагоддзяў нечуваны здзек трывала беларусь: быць радзімаю ўсходнеславянскага кнігадрукавання і не мець права выдаваць кнігі на роднай мове. Яе слова зноў заганялі ў рукапіс то польскае панства, то царскае самадзяржаўе.**
- **Нашу мову не проста прыгняталі, а адмаўлялі. На ёй было забаронена друкаваць усякія літаратурныя творы, за выключэннем толькі фальклорных.**
- **Толькі ў рускую рэвалюцыю 1905 года, калі народы Расійскай імперыі выйшлі на змаганне з самадзяржаўем, была знята забарона з**

- Сёння ў свабоднай і незалежнай Рэспубліцы Беларусь нашы людзі, удзячныя нашчадкі Скарыны, помняць вялікі подзвіг свайго славутага першадрукара.

Памяць пра вялікага палачаніна ўвекавечана ў розных краінах. Яго імя носяць вуліцы, праспекты, плошчы, школы, гімназіі і ўніверсітэт.

Кнігадрукаванне - дзень сёняшні

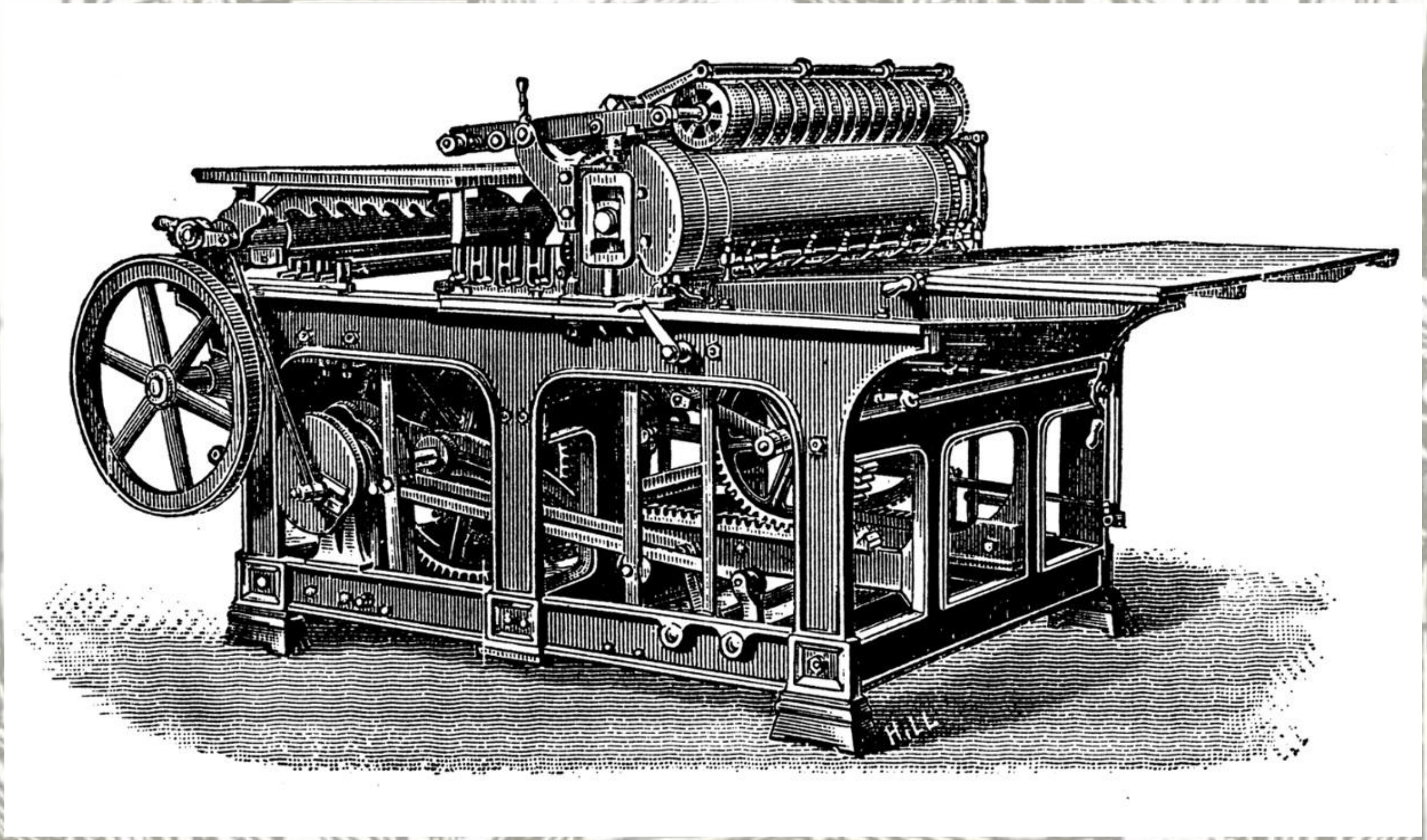

- **Издательства Беларуси**
- **Издательство "Аверсэв"**
- Сайт издательства "Аверсэв" - http://www.aversev.by

- **Издательство "Адукацыя і выхаванне"**
- Сайт издательства "Адукацыя і выхаванне" - http://www.aiv.by

- **Издательство "Амалфея"**
- Сайт издательства "Амалфея" - http://www.amalfea.ru/

- **Издательство "Беларусь"**
- Сайт издательства "Беларусь" - http://belarusbook.by

- **Издательский дом "Белорусская наука"**
- Сайт издательского дома "Белорусская наука" - http://www.belnauka.by

- **Издательство "Белорусская энциклопедия им. П. Бровки"**
- Сайт издательства "Белорусская энциклопедия им. П. Бровки" - http://www.bel-en.by

- **Издательство "Белый ветер"**
- Сайт издательства "Белый ветер" - http://belveter.by

- **Издательство "Вышэйшая школа"**
- Сайт издательства "Вышэйшая школа" - http://vshph.by

- **Издательство "КУЗЬМА"**
- Сайт издательства "КУЗЬМА" - http://kuzma.by

- **Издательство "Літаратура і мастацтва"**
- Сайт издательства "Літаратура і мастацтва" - http://lim.by

- **Издательство "Мастацкая літаратура"**

- Сайт издательства "Мастацкая літаратура" - http://mastlit.by

- **Издательство "Народная асвета"**
- Сайт издательства "Народная асвета" - http://www.narasveta.by

- **Издательство "Пачатковая школа"**
- Сайт издательства "Пачатковая школа" - http://www.p-shkola.by

- **Издательство "Попурри"**
- Адрес издательства "Попурри" : г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 403
  Телефон : 8(017) 237-29-75, 237-29-76
  Сайт издательства "Попурри" - http://www.popuri.ru

- **Издательство "Харвест"**
- Адрес издательства "Харвест": . Минск, ул. Кульман, 1/3 - 42
  Телефон : 8(017) 211-38-45

- **Издательство "Юнипресс"**
- Сайт издательства "Юнипресс" - http://www.unipress.by

- **Общественное объединение "Белорусская ассоциация "Конкурс"**
- Сайт ОО "Белорусская ассоциация "Конкурс" - http://www.bakonkurs.org

- **Издательский центр Белорусского государственного университета**
- Сайт издательского центра Белорусского государственного университета - http://www.drukar-bsu.by

Издательства Беларуси

- Дата заснавання нашай кампаніі – 19 мая 1994 года. На працягу многіх гадоў мы дапамагаем набываць і даваць веды, вучыцца і вучыць. Нашы кнігі ахопліваюць усе раздзелы школьнай праграмы. Яны з’яўляюцца незаменнымі памочнікамі вучняў і настаўнікаў. Разнастайныя выданні зручныя і прывабныя для дзяцей, развіваюць іх пазнавальныя інтарэсы і творчыя здольнасці, вучаць разважаць, фарміруюць літаратурны смак, садзейнічаюць якаснай і паспяховай падрыхтоўцы да экзаменаў і цэнтралізаванага тэсціравання. Яны суправаджаюць хлопцаў і дзяўчат на працягу ўсяго перыяду навучання: у дзіцячым садку, школе, універсітэце.

- Издательство «Адукацыя і выхаванне» было основано 17 мая 1993 г. как «Рэдакцыя часопіса «Адукацыя і выхаванне» со статусом юридического лица.

- Издательство «Адукацыя і выхаванне» выпускает широкий ассортимент социально значимой литературы, включая учебную и учебно-методическую литературу для общеобразовательных школ, средних специальных учебных заведений и вузов, дошкольных учреждений, музыкальных учебных заведений всех типов, а также научно-популярную, справочную, специализированную медицинскую, художественную и детскую литературу в твердых переплетах и мягких обложках.
- Сегодня издательство «Адукацыя і выхаванне» — это многопрофильная издающая организация со своей типографией, осуществляющая выпуск книг на белорусском и русском языках.

- ООО "Амалфея" создано 10 сентября 1991 года. Занимается изданием производственно-практической и учебной литературы по праву, экономике, менеджменту, кодексов, комментариев к нормативным правовым актам.
- Выпускает ежедневники, планинги, папки, оказывает услуги по нанесению на них логотипа заказчика.
- Разрабатывает и тиражирует бланки грамот, дипломов, благодарностей, благодарственных писем.

- Издательство «Беларусь» основано **18 января 1921 года** и является старейшим в республике. Сегодня, как и более 90 лет назад, издательство выпускает книги.
- Главная тема издательской программы – Беларусь. Наш слоган **"Беларусь о Беларуси".**
- Основные тематические направления: *культура, искусство, история, природа, этнография, краеведение, музыка и др*.
- Основные виды изданий: *фотоальбомы, иллюстрированные научно-популярные, учебные и литературно-художественные издания, плакаты, открытки и др.* Мы также предлагаем издания для досуга, медицинскую литературу.

- Республиканское унитарное предприятие «Издательский дом «Белорусская наука» — основное звено в издательской системе Национальной академии наук Беларуси и одно из старейших издательств страны. Основано в Минске в 1925 – 1926 гг. как редакционно-издательский отдел Института белорусской культуры. С 1929 г. — в составе Академии наук БССР, с 1932 г. — издательство АН БССР. С 1963 г. называлось «Навука і тэхніка», с 1996 г. — «Беларуская навука», с июня 2000 г. — РУП «Издательство «Белорусская наука». В феврале 2005 г. после присоединения редакционно-издательского учреждения «Наука и инновации», в составе которого находились редакции одноименного научно-практического журнала и информационно-аналитической газеты «Веды», а также участок полиграфии, издательство было реорганизовано в республиканское унитарное предприятие «Издательский дом «Белорусская наука». Основное направление деятельности предприятия — издание научной, научно-методической, научно-популярной, справочной и другой литературы, выпуск научных журналов и газеты, учредителем которых является НАН Беларуси, оказание полиграфических услуг.

- **Издательство** специализируется на выпуске универсальных, региональных и отраслевых энциклопедий, различного рода справочников и словарей, учебной, детской и научно-популярной литературы. Кроме того, выпускаются элитные издания, книги-фотоальбомы представительского класса.
- **Издательство** осуществляет проектную деятельность в части проведения специальных мероприятий (презентаций, заседаний «круглых столов», творческих встреч); оформление экспозиций, выставок.
- **Издательство** имеет собственную библиотеку, научно-информационную базу. Научно-отраслевые редакции находятся в тесном контакте с отраслевыми институтами Национальной академии наук Беларуси.
- **Миссия Издательства** – продвижение современных знаний и достижений, сохранение уникальных исторических традиций и культурных ценностей Республики Беларусь путем предоставления достоверной, регулярно обновляемой информации.

- Общество с ограниченной ответственностью «Издательство «Выснова» основано в 2017г. в процессе реорганизации ООО "Издательский Дом "Белый Ветер". Издательство "Выснова" вобрало в себя весь опыт и достижения Издательского Дома "Белый Ветер" и является продолжателем его дела.
- Приоритетным направлением издательской деятельности является учебная литература и, в частности, **учебно-методическая литература** для дошкольных учреждений, начальной и средней школы.

- **Республиканское унитарное предприятие «Издательство "Вышэйшая школа"»** – одно из крупнейших в Беларуси. Более 50 лет на книжном рынке Беларуси и государств-участников Содружества независимых государств. Учредитель предприятия – Министерство информации Республики Беларусь.
- Объем годового выпуска – около 100 наименований, тираж – более 370 тысяч экземпляров.
- Тематика выпускаемых книг: белорусский и русский языки, литература, культура; биология, химия, экология; иностранные языки (английский, немецкий, французский, испанский, китайский, латинский); история, социально-гуманитарные дисциплины; математика, физика, информатика; медицина; педагогика, психология; техника, технология, строительство; экономика, финансы, менеджмент, маркетинг; правоведение, атомная энергетика и др.
- Виды изданий по целевому назначению: учебные, справочные, производственно-практические, научные, научно-популярные, для досуга.
- Авторы выпускаемых книг – известные ученые, преподаватели учебных заведений, высококвалифицированные специалисты.
- Широко известны и хорошо зарекомендовали себя серии книг «Для высших учебных заведений», «Для средних специальных учебных заведений», «Для профессионально-технического образования».
- Устойчивым читательским спросом пользуются учебные издания и самоучители по иностранным языкам (английский, немецкий, французский).
- Издательство выпускает школьные учебники, пособия для учителей и звуковые пособия по иностранным языкам (немецкому, английскому, французскому, испанскому, китайскому).
- Особого внимания заслуживает серия для абитуриентов. Учебные пособия этого типа охватывают как теоретическую основу различных дисциплин, так и практический аспект предмета.

- **Издательство «КУЗЬМА», основанное в 1998 году, специализируется на выпуске учебно–методической и справочной литературы.**
- Тематика выпускаемых книг: белорусский и русский языки, литература, биология, химия, иностранные языки, история, социально-гуманитарные дисциплины, математика, физика, информатика, техника, технология и др.
- Виды изданий по целевому назначению: учебные, справочные, научно-популярные, для досуга.